

02.06.23

NOC KOSTELŮ

WWW.NOCKOSTELU.CZ

Okresy: Cheb — Karlovy Vary — Sokolov — Domažlice — Klatovy — Plzeň-jih
Plzeň-město — Plzeň-sever — Rokycany — Tachov

Milí návštěvníci Noci kostelů,

Noc kostelů otevírá brány našich chrámů, kostelů a modliteben a spojuje nás při objevování jejich krás a tajemství. Každý rok vidím, že příchozích a hledajících je víc a víc a to mě naplňuje radostí. Každý z nás má přitom pro vstoupení do těchto míst jiný důvod. Někoho fascinuje architektura a krása uměleckých děl, jiný hledá ticho a možnost spočinutí nebo zážitek z hudebního nebo divadelního představení. A někdo je zvědavý, jak to v kostele vlastně chodí a vypadá.

Ať už patříte k jakékoli skupině, ať jste přišli cíleně nebo šli náhodou kolem, Noc

kostelů je tu pro vás. Připravují ji dobrovolníci a nadšenci, kteří k danému místu mají svůj osobní a často velice niterný vztah. Prosím, abyste otevřeli svá srdce nejen budovám a krásnému kulturnímu programu, ale také těmto konkrétním lidem a všemu, co nás přesahuje.

Věřím, že i letos nás Noc kostelů spojí a pomůže nám objevovat krásu a hloubku našich kořenů, tradice a víry. Z celého srdce vás k tomu zvu.

Tomáš Holub
biskup plzeňský

Mobilní aplikace Noc kostelů

Aplikace poskytuje zejména informace o zapojených kostelích a jejich programech. Standardní funkcí je nabídka programu nejbližších kostelů a modliteben podle GPS polohy uživatele. Kromě toho je v přehledu zapojených míst možné hledat a listovat podle okresu či kraje. Vybrané kostely si uživatel bude moci uložit mezi oblíbené, a vytvořit si tak program své vlastní Noci kostelů.

Uvnitř novin najdete také

Úvahu
P. Pavla Petrašovského
**Se křtitelnicemi
je potíž**
(str. 2)

Rozhovor
s Janem Soukupem
**Byl jsem tehdy
uchvácen...**
(str. 4)

Nově zapojené kostely
(str. 3)
Stránka pro děti
(str. 7)

Se křtitelnicemi je potíž

Mnohdy stojí v kostele bokem a není na ně moc vidět. Mají často těžká víka, s nimiž se obtížně manipuluje. Voda se v nich musí občas vyměňovat. A jste-li útlocitní a máte-li pocit, že byste neměli na hlavičku kojence lít ledovou vodu, je třeba před každým křtem obsah křtitelnice vybrat a nahradit

jej vodou ohřátou. Pokud je křtitelnice velká, je to snad i celý kýbl, se kterým se musíte táhnout z fary přes ulici.

Není se co divit, že si my, faráři, občas zjednodušujeme život a křtitelnice ignorujeme. Ke křtu si připravíme teplou vodu do menší konvičky, kmotr pod hlavou křtěnce

přidrží třeba skleněnou mísu a je to. Křest je platný, zapsaný do matriky, tak není co řešit.

Já však mám křtitelnice rád a používám je bez ohledu na to, že jen přidělávají člověku práci.

Mí rodiče se seznámili v Domažlicích při tancovačce, která se konala v hospodě zvané Peklo. Vždy když jsme šli náhodou kolem, nezapomněli sdělit, že tady se to stalo. A když slavili čtyřicáté výročí svatby, zašli do Pekla, které toho času už hostilo hernu s automaty, a mezi těmi blikajícími stroji si zatancovali. Člověk potřebuje mít něco, co je symbolem jeho životního vztahu. Třeba hospodu Peklo.

Občas si při křtu dětí představuji, že je o šedesát let později, dejme tomu rok 2083, do kostela přijde stárnoucí muž doprovázený vnoučaty, přivede je ke křtitelnici poznamenané zubem času a řekne jim: „Tak tady to bylo. Tady jsem byl pokřtěný.“ Uznejte, že ke skleněné konvičce v polici v sakristii je vodit nebude.

Podobně, jako rodiče měli hospodu Peklo, možná potřebujeme mít něco, co by bylo symbolem toho nejdůležitějšího vztahu lidského života, vztahu, ve kterém se hraje o smysl všeho. Ve křtitelnici to všechno začalo. Pro člověka je občas dobré mít si na co sáhnout. Nestačí nám fakta, potřebujeme symboly. Žena může stokrát vědět, že jí má její muž rád, ale stejně je nutné, aby o výročí svatby dostala růži.

A tak chci navrhnout těm, kdo byli kdysi dávno pokřtěni: Pokud si ve vašem případě farář neulehčil práci, zvedl těžké víko, možná i vybral vodu a nahradil ji teplou, co kdybyste si k té své křtitelnici naplánovali cestu? Co kdybyste se dotkli jejího kamene či dřeva a řekli sobě a svým dětem nebo vnoučatům: „Tak tady to začalo.“

A pokud náhodou pokřtěni nejste, zkuste třeba popřemýšlet, co by mohlo být vašim symbolem hledání smyslu života a vztahu k tomu, co tento svět přesahuje. Potřebujeme mít se čeho dotknout.

P. Pavel Petrašovský

Naše tipy na zajímavá místa Noci kostelů

Štěnovice

kostel sv. Prokopa

Letos tento kostelík slaví 270. výročí od vestavby do raně barokního domu. Je místem nálezu Panny Marie Vítězné a ve své historii byl panským statkem, trinitářským klášterem a velmi dlouho obecnou školou. K domu přiléhá udržovaná rozlehlá parková zahrada.

Kladruby

kostel Nanebevzetí Panny Marie, sv. Benedikta a sv. Wolfganga

Santiniho barokní perla umístěna v západních Čechách. Tento architektonický skvost si budete moci prohlédnout při komentovaných prohlídkách či samostatně, třeba za doprovodu varhanního koncertu.

Františkovy Lázně

Chrám svaté kněžny Olgy

Nejstarší pravoslavný chrám České republiky a na území plzeňské diecéze? Ano! Komentovaná prohlídka chrámu je tak nejlepší variantou, jak se s touto stavbou seznámit.

Ždírec – Žďár**kostel sv. Václava**

Návštěvník, který zavítá do starého gotického kostelíka ve Žďáře, bude moci spatřit unikátní soubor nástěnných maleb zobrazujících legendu o sv. Václavu ze 14. století. Komentářem nejen k malbám vás provede architekt Marek Marovič. Divadelní představení, které pro tuto příležitost nastudovalo Divadlo JakoHost pod vedením Romana Černíka, divákovi přiblíží příběhy z dávného života místních obcí.

Rabštejn nad Střelou**kostel Panny Marie Sedmibolestné**

Najdete Santiniho hvězdu? Přijďte pozorovat noční oblohu pomocí dalekohledů pod vedením Miroslavy Pokorné. Připomeneme si tím i 550. výročí od narození Mikuláše Koperníka.

Mladotice**kostel Jména Panny Marie**

Jan Blažej Santini – Aichel byl tvůrcem návrhu, podle kterého je kostel vybudován. Přijďte si připomenout jeho život a díla, která v našem kraji vybuodoval.

Domaslav**kostel sv. Jakuba Většího**

Pěvecký sbor Souhlas bude mít v tomto kostele svoji premiéru. Přijďte jej podpořit a zároveň se podívat do kostela, který své brány otevírá jen výjimečně.

Tachov**kostel Nanebevzetí Panny Marie**

Poutě nejsou jen kolotoče, střelnice nebo cukrová vata. V kostele Nanebevzetí Panny Marie se dozvíte, jaký je význam poutí, slavností a svátků v liturgickém roce.

Nejdek**kostel ČČE**

Únikové hry jsou dnes velmi populární. Ale únikovka v kostele? To jste ještě nezažili! Přijďte si procvičit mozkové závity v neobvyklém prostředí.

Plzeň**U Ježíška**

Zvony učarovaly Brunovi Bezděkoví, který je nemladším zvoníkem v Plzni. Přednášku tohoto čtrnáctiletého nadšence si nenechte ujít!

Nově zapojená místa

Okres Plzeň sever**Heřmanova Huť – kaple sv. Martina**

18:00–21:00

Okres Klatovy**Týnec – kostel Nanebevzetí Panny Marie**

19:00–21:00

Okres Cheb**Skalná – kostel sv. Jana Křtitele**

16:00–21:30

Pomezí nad Ohří – kostel sv. Jakuba

17:00–21:00

Cheb – modlitebna Sboru Křesťanské společnosti

17:00–21:00

Neustále se střídá den a noc. Obecně se předpokládá, že člověk ve dne pracuje, tvoří, studuje... a v noci odpočívá, spí a nabírá sílu. Rytmus tohoto světa nám tento přirozený předpoklad často rozhazuje. Někdy pracujeme i v noci, protože pracovní zátěž je velká. To pak přináší zvýšenou únavu během dne a celý náš svět se jakoby zahalí do šedi. Aby pro nás svět nebyl šedý a nepříjemný, navraťme se, pokud to jde, k onomu obecnému

předpokladu: ve dne práce a v noci spánek. Dalším vhodným nástrojem je naučit se vždycky večer uzavřít den, říkáme tomu zpytování svědomí. Znamená to nejprve se podívat na to, co se událo, jak jsem naplnil výzvy, které přišly, zda jsem k nim byl odpovědný; pak je třeba vyjádřit lítost nad tím, co se nepovedlo a co jsem zanedbal, a na další den si vymezit předsevzetí jak jednat dál. Třetí výzvou je, abychom se učili průběžně odpouštět a za odpuštění prosit. Apoštol Pavel píše: „Nenechte nad svým hněvem zapadnout slunce“ (Ef 4,26). Poznání sebe sama, které je plodem zpytování svědomí, je cestou k moudrosti. Moudrost pak přináší sílu pro všední den. Svět pak bude barevný tak, jak ve skutečnosti je.

R. D. Mgr. Pavel Šenkyřík

biskupský vikář pro pastorační a vzdělávací

foto: Zdeněk Katera

„Bylo mi necelých 15 let a byl jsem tehdy uchvácen...“

říká o svém prvním setkání s architekturou Jana Blažeje Santiniho plzeňský architekt Jan Soukup.

Letos si připomeneme 300 let od úmrtí slavného architekta Jana Blažeje Santiniho-Aichela, který působil v českých zemích a výraznou stopu zanechal také na území plzeňské diecéze. Jeho stavby jsou stálou dominantou naší krajiny. Kláštery v Kladrubech a v Plasích nebo poutní místo Mariánská Týnice u Kralovic fascinují své návštěvníky celá staletí. O Santiniho životě a díle i schopnosti inspirovat jsme hovořili s plzeňským architektem Janem Soukupem.

Jaký význam má ve Vašem profesním životě architektka osoba Jana Blažeje Santiniho?

Jan Blažej Santini je nepřehlédnutelnou osobností historické architektury, co do množství a kvality staveb. Jako architekt, zabývající se rekonstrukcemi historických staveb, jsem se s jeho dílem setkal, snažil jsem se ho pochopit a musel jsem se s ním vyrovnat.

Kdo Santiniho profesně formoval a co o něm, jako o člověku víme?

Byl členem již třetí generace rodu, žijícího v Čechách. Jeho děd přišel do Čech v roce 1635 a oženil se s Krystinou Ostovou z Plzně, což se málo ví. Jan byl chatrného zdraví a měl tělesnou vadu, kterou nezna-

me, a proto se nevyučil kameníkem, jako jeho předci, ale malířem. Jeho mimořádná prostorová představitivost jej přivedla do učení k architektu francouzského původu Jeanu Batistu Matheyovi, jenž vyprojektoval několik významných staveb v Praze a na příklad i sídlo opata v Plasích. Jan Blažej Santini za svůj krátký život (47 let) vyprojektoval desítky staveb, které jsou korunou barokního stavitelství v Čechách. Ale jeho osobní život byl nešťastný, pohřbil většinu svých dětí včetně první manželky a jeho tělesný hendikep jej nesmírně omezoval. Přesto získal úctu svých současníků.

Pamatujete si, kdy jste se poprvé s dílem Jana Blažeje Santiniho setkal?

Ano, skoro přesně. V roce 1961 jsem dostal od rodičů kolo a začal jsem jezdit po památkách, které mně velmi přitahovaly. Jedna z prvních cest vedla do kláštera v Kladrubech. Bylo mi necelých 15 let a byl jsem tehdy uchvácen.

Co konkrétně Vás tenkrát v Kladrubech uchvátilo?

Samozřejmě rozměry kostela, jeho délka a vnitřní výška. Tehdy jsem ještě neuměl ocenit krásu vnitřního vybavení, ale uchvátila mě nádherná cesta kostelem, při níž člověk vnímá měnící se prostor. Od vstupu jdete

trojlodím, které se náhle změní v bohatý prostor příčné lodi s vysokou kopulí a pak se vše zúží mezi chórovými lavicemi. Tam pocítíte touhu být vyzdvížení, což umožní trojboký závěr kostela s oltářem a velmi rafinovanou klenbou. To je zážitek jako cesta proměnnou přírodou.

Jaké jsou podle Vás nejvýraznější prvky Santiniho architektury a čím byl Santini výjimečný?

Dílo Santiniho má více podob. Vždy dokázal vnímat místní historii a podmínky. Jeho umění vyniká ve srovnání s uměním Dientzenhoferů. Říká se, že oni uměli přiblížit nebe člověku tak, že se cítil být v kostele jeho součástí. Santini viděl nebe vysoko vzdálené a člověk je v jeho stavbách tísněn, což vyvolává touhu po tom, aby byl vyzdvížen k tomu nebi, tam někam nahoru. Druhý aspekt spočívá v jeho využívání tzv. posvátné geometrie. Jeho stavby jsou navrhovány podle geometrických zásad, které jim dodávají řád, jenž není možné jen tak porušit, a vnímavý člověk vycítí, že se ocitl v budově, jež se dotýká řádu Božího.

Jaký byl přístup Jana Blažeje Santiniho k návrhu staveb a jaké byly jeho hlavní inspirace?

To můžeme jen odhadovat z výsledku. Ze zachované korespondence lze vyčíst, že Santini byl velmi komunikativní a dokázal najít se svými klienty společnou řeč. Nepochybně byl intuitivní, nicméně také až chladně konstruktivní. On hledal řád a jemu se podřizoval, ale s tím, že jej skutečně ovládal. V díle Jana Blažeje Santiniho se odráží jeho téměř kosmické myšlení a vnímání hvězdného řádu. Ostatně hvězda se dá najít téměř v každém jeho díle.

Která stavba Jana Blažeje Santiniho na území Plzeňské diecéze je Vaše nejoblíbenější a proč?

Já vždy časově přilnu ke stavbám, které právě řeším. Nyní, v případě díla Jana Blažeje Santiniho, k Mariánské Týnici. Zde jsme řešili s paní ředitelkou Irenou Bukačovou naplnění Santiniho záměru, který zůstal nedokončen. Pohybují se v oblasti památkové péče a ta se většinou stará o to, co se fyzicky poničilo, a co a jak se může spravit. Zde jsme uvažovali o tom, jestli je dnes správné rekonstruovat Santiniho koncepci, myšlenku. Rekonstruovat právě ten základ posvátné geometrie, kterou Santini vložil do této stavby. Po svízelném rozhodování jsme tento poutní areál dokončili. A respekt k Santiniho myšlence nám přinesl „rozhřešení“. Posílila se poloha kostela a najednou je jasné, kde je čelo areálu a kde je hlavní

vstup. Jako rozevřená náruč vítají oba ambity, starý i nový, putující a návštěvníky

Je tento postup, tedy po několika stiletích dokončení stavby, něco výjimečného nebo se s tím můžeme setkat i jinde?

Lze rovnou říct, že je to výjimka. Památková péče považuje současný stav jakékoliv památky za konečný. V Mariánské Týnici se z počátku řešila potřeba areál uzavřít a tak prvním návrhem byla zeď. Zjistili jsme, že jakákoliv její forma jde proti duchu celé památky, proti její promyšlené symetrii. A tehdy se objevila myšlenka, areál dokončit podle koncepce toho nejpovolanějšího, architekta Santiniho. A tak jsme, po velkých diskuzích s památkáři, přikročili k neobvyklému řešení, k rekonstrukci jeho myšlenky, jeho prostorové koncepce.

V dostavené části Mariánské Týnice můžeme na fresce vidět i postavu učence s Vaším obličejem. Povězte nám o tom něco víc...

Dochovaný západní ambit vyzdobil plzeňský malíř František Julius Lux čtyřmi výjevy s tématem „Radosti Panny Marie“. Je to obvyklé téma zobrazování Panny Marie, ale těchto výjevů je však vždy sedm, tři chybí a ty měly být ve východním ambitu. Když už jsme „poslechli“ Santiniho ve hmotovém řešení, poslechli jsme ho i ve výzdobě nového ambitu přidáním tří chybějících výjevů, doplněných v poslední kapli freskou Nanebevzetí Panny Marie. Na fresce s tématem Maria a Josef našli ztraceného Ježíše v chrámě, postavy sboru mudrců byly využity k zobrazení lidí, kteří se na dostavbě podíleli. Takovému zobrazení se říká kryptoportrét a naše barokní

kostely jsou takových portrétů plné, ale jména osob již většinou odvál čas. Myslím, že naše povídání nemůže být tak obsáhlé a tak všechny zvu do Mariánské Týnice k prohlídce a ke zjištění zajímavých detailů.

Santiniho stavby jsou často označovány jako „barokní gotika“, co to znamená a jaké jsou charakteristické prvky tohoto slohu?

Barokně gotické stavby jsou nevelká, ale významná skupina staveb 18. století. Po tragické třicetileté válce, kdy byla zničena většina země včetně kostelů a klášterů, dostavil se nostalgický pohled na dobu 14. století, kdy Česká země patřily k nejbohatším

zemím Evropy. V církevních kruzích, zejména v klášterních, byla vnímána potřeba navázání na tuto „zlatou dobu“. Proto například opati klášterů v Kladrubech, v Sedlci nebo v Želivě objednali obnovu svých klášterních kostelů v gotické podobě. Santini dokázal tuto objednávku realizovat svébytným slohem, který využíval gotické tvarosloví, ale naprosto novým originálním způsobem, a tím vytvářel překvapivé prostory. Tento sloh uplatnili i jiní architekti, ale suverenita Jana Blažeje Santiniho je nesporná.

Jaký byl Santiniho význam v historii české architektury, a jak ovlivnil jeho následníky?

Jeho význam v české architektuře je velký a nezpochybnitelný. Je vnímán jako tvůrce barokní gotiky, ale jeho čistě barokní díla jsou na stejné, možná vyšší úrovni. Tvoří vlastně jednu z tváří české barokní architektury. Paradoxně Santini pro svoji originalitu, neměl mnoho následovníků, spíše jen epigonů. Je možné smutně konstatovat, že v 19. století byl vnímán jako někdo, kdo kazil barokní architekturu.

Čím vás Santini ovlivnil? Jak byste popsal vliv Santiniho díla na Vaši vlastní architektonickou tvorbu?

Santini byl architektem přelomu 17. a 18. století, já přelomu 20. a 21. století. To jsou tři století a vše je jinak, což nám nepřekáží v tom jeho dílo obdivovat a prožívat v něm pocity naplnění. Myslím si ale, že jeho oddanost architektuře je nakažlivá i po staletích, jen nevím, zda jsem dobrým žákem.

Pavel Říha

Cyklotrasy Noci kostelů

Chrát—Štáhlavy – 26,5 km

Chrát modlitebna CČE, **Dýšina** kostel sv. Nejsvětější Trojice a sv. Šimona a Judy, kostel sv. Jiří **na Doubravce**, kostel sv. Martina a Prokopa **v Lobzích**, kostel sv. Jana Křtitele **Starý Plzenec**, **Štáhlavy** kostel sv. Vojtěcha

<https://mapy.cz/s/jogazaceco>

Doudlevice—Dobřany – 14,9 km

kaple sv. Maxmiliána Kolbe – **Památník obětem zla**, **Litice** kostel sv. Petra a Pavla, **Dobřany** kostel sv. Víta, **Dobřany** kostel sv. Mikuláše

<https://mapy.cz/s/cogujukabo>

Manětínsko – 29,7 km

Manětín kostel sv. Barbory, **Manětín** kostel sv. Jana Křtitele, **Nečtiny** kostel sv. Jakuba Staršího, **Luková** kostel sv. Jiří

<https://mapy.cz/s/nabokojode>

Nečtínsko – 8,2 km

Nečtiny kostel sv. Jakuba Staršího, **Nečtiny** zámek, kaple sv. Terezie, **Nečtiny-Březín** kostel sv. Bartoloměje

<https://mapy.cz/s/jazasonure>

2. Motorkářská pouť po krušnohorských kostelích

Všichni motorkáři jsou zváni k mimořádnému zážitku. Během jednoho večera budou moci společně s motorkářským knězem Padre Patrikem a Krušnohorským spolkem přátel jedné stopy navštívit krušnohorské kostely.

15:45	Ostrov – sraz u klášterního kostela Zvěstování Panny Marie (posvátný okrsek) ul. Klášterní 141/D GPS: 50°18'16.546"N, 12°56'5.543"E
16:00	Odjezd směr Radošov
16:15	Radošov – kostel sv. Václava GPS: 50°16'35.243"N, 12°59'42.544"E
16:50	Velichov – kostel Nanebevzetí Panny Marie GPS: 50°17'9.829"N, 13°0'40.207"E
17:20	Stráž nad Ohří – kostel sv. Michaela Archanděla GPS: 50°20'14.493"N, 13°3'2.987"E
17:55	Krásný les – kostel sv. Petra a Pavla , GPS: 50°20'41.274"N, 13°0'10.002"E
18:40	Boží Dar – kostel sv. Anny , GPS: 50°24'34.685"N, 12°55'28.469"E
19:30	Potůčky – kostel Navštívení Panny Marie GPS: 50°25'37.277"N, 12°43'59.032"E
20:00	Horní Blatná – kostel sv. Vavřince GPS: 50°23'24.519"N, 12°46'13.368"E
20:25	Děpoltovice – kostel sv. Michaela Archanděla GPS: 50°17'43.281"N, 12°48'45.467"E
20:50	Ostrov – kostel sv. Michaela Archanděla a Panny Marie Věrné Malé nám. 25 GPS: 50°18'17.168"N, 12°56'18.009"E

Stránka pro děti Letos si připomínáme dvě významná výročí.

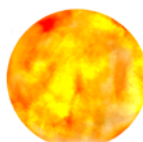
Bude tomu přesně 550 let, co se narodil slavný astronom a matematik **Mikuláš Koperník**, který objevil a popsal heliocentrickou soustavu. Tedy soustavu, ve které je Slunce středem vesmíru a ostatní planety okolo něj obíhají. Do té doby se totiž věřilo, že středem vesmíru je Země.

Poskládej z písmen názvy vesmírných těles.

NŠEVUE

ESULCN

JPERUIT

ATSUNR

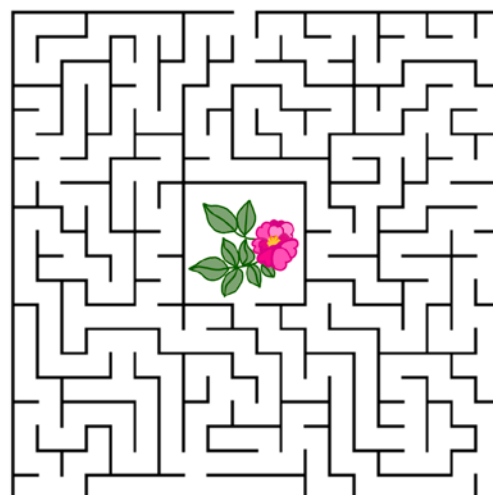
Najdi deset rozdílů mezi oběma obrázky

Druhé významné výročí 150 let od narození letos slaví karmelitánská světice a řeholnice **Terezie z Lisieux**, které se také říká Terezie od Ježíška. Už jako malá cítila Terezička touhu vejít do řádu a sloužit tak Ježíši i lidem. Jako řeholnice pak všechny udivovala svou trpělivostí, laskavostí a touhou milovat Boha celým svým srdcem. Je patronkou Francie, misíí a misionářů, letců a také zahradníků.

Najdi cestu k rozkvetlé růži

CREATIVE

TVŮRČÍ FESTIVAL
PRO VŠECHNY MLADÉ DUCHEM

**25.-27. srpna
2023**

WORKSHOPY
KONCERTY
DIVADLO

 V PROSTORÁCH KLÁŠTERA TEPLÁ

POUTNÍ MARATON 2023

Cheb-Maria Loreto-Waldsassen-Kappl – Zelená hora – Cheb

sobota 17. 6. 2023

start v 9:00 hodin u chrámu sv. Mikuláše a Alžběty v Chebu

**BĚH
KOLO
CHŮZE
KOLOBĚŽKA**

Benefice pro Hospic Sv. Jiří v Chebu

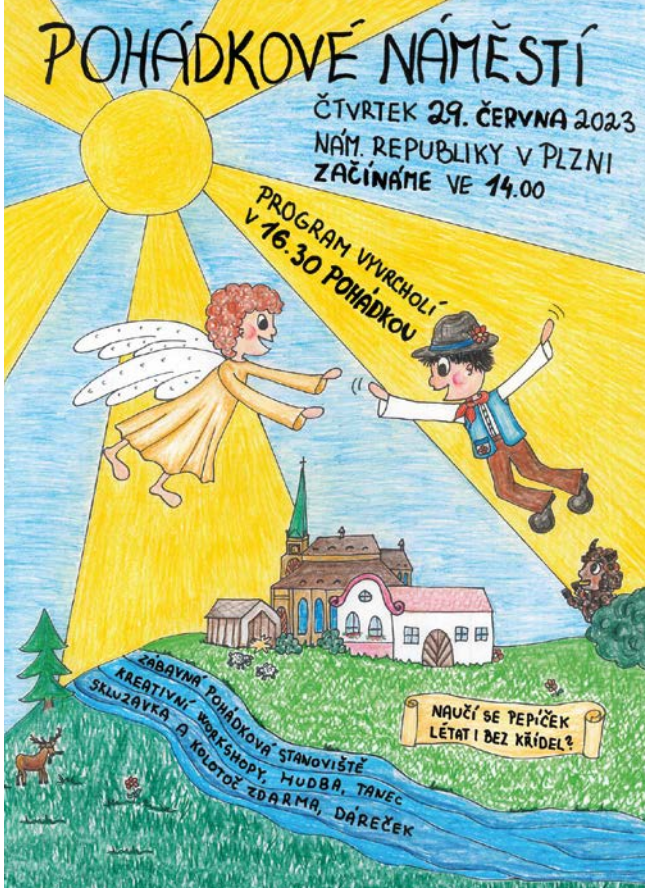
tel. 731619729 maraton@farnostcheb.cz
www.farnostcheb.cz/maraton

ORGANIZÁTOŘI:

POHÁDKOVÉ NÁMĚSTÍ

ČTVRTEK 29. ČERVNA 2023
NÁM. REPUBLIKY V PLZNI
ZAČÍNÁME VE 14.00

PROGRAM VYVÁCHOLÍ
V 16.30 POHÁDKOU

NAUČÍ SE PEPIČEK
LÉTAT I BEZ KŘÍDEL?

ZABAVNÁ POHÁDKOVÁ STANOVISŤE
KREATIVNÍ WORKSHOPY, HUDBA, TÁNEC
SKUZOŮVKA A KOLOTOČ ZDARMA, DÁREČEK

 Biskupství plzeňské

 30 let
plzeňské diecéze
1992-2023

 MINISTERSTVO
KULTURY

 Karlovarský
kraj

 PLZEŇSKÝ KRAJ

 Živý kraj

 Město Plzeň

 MĚSTSKÝ
OBVOD PLZEŇ B

 IL MIO
CAFFÈ

 700
let města
Plzeň

Vydalo: Biskupství plzeňské, v Plzni 2023

NEPRODEJNÉ

Fotografie: archiv Biskupství plzeňského, Helena Kaledová a archiv dotazovaných

Autor dětské stránky: Barbora Švédová

Mapové podklady: mapy.cz

Grafické zpracování: Marek Koňářik

Tisk: Dragon Print